

**Van:** info@adviesraadwmojeugd@dordrecht.nl <info@adviesraadwmojeugd@dordrecht.nl>

Griffie

**Verzonden:** zaterdag 14 oktober 2023 12:48

**Aan:** secretariaatgemeentesecretaris <secretariaatgemeentesecretaris@dordrecht.nl>

**CC:** Langerak, R (Rick) <r.langerak@dordrecht.nl>; Breedveld, M (Martine) <m.breedveld@dordrecht.nl>; Henderson, ML (Mireille) <ML.Henderson@dordrecht.nl>; Raadsgriffie <Raadsgriffie@dordrecht.nl>

**Onderwerp:** Advies Dordrecht Inclusieve Stad

Geacht college van B&W,

cc Geachte Leden van de Gemeenteraad

Op 24 maart 2020 heeft de Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht een "Top 5 Adviezen" gestuurd aan de twee ambtenaren die voortrekker van het VN verdrag Handicap zijn.

In het overleg op 5 juni 2023 van de werkgroep Inclusief van de Adviesraad Wmo en Jeugd is besloten een hernieuwd advies te formuleren aan het college.

Op 15 augustus 2023 is op initiatief van Rick Langerak en Martine Breedveld gesproken over de Startnotitie Inclusieve Stad. Bij dit gesprek waren vanuit de Adviesraad WMO & Jeugd aanwezig Bert van de Burgt (voorzitter), Lisette van Genderen (voorzitter werkgroep Inclusief) en Jeanet Moerings (ondersteuner). In dat gesprek is aangegeven dat wij opnieuw een advies uitbrengen.

Hierbij treft u de door ons gesignaleerde knelpunten met daarbij onze adviezen.

Met vriendelijke groet, namens de Adviesraad Wmo en Jeugd Dordrecht  
Jeanet Moerings

Ondersteuner Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht

W: [Adviesraad Wmo Jeugd Dordrecht](#)

M: 06-35622303

E: [info@adviesraadwmojeugddordrecht.nl](mailto:info@adviesraadwmojeugddordrecht.nl)





[info@adviesraadwmojeugdordrecht.nl](mailto:info@adviesraadwmojeugdordrecht.nl)

Aan het college van B&W Dordrecht  
Postbus 8 3300 AA Dordrecht

Datum: 13 oktober 2023  
Betreft: Advies Dordrecht Inclusieve Stad  
Cc: Martine Breedveld, Rick Langerak  
Griffie: aan de leden van de Gemeenteraad

Geacht college,

Op 24 maart 2020 heeft de Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht een "Top 5 Adviezen" gestuurd aan de twee ambtenaren die voortrekker van het VN verdrag Handicap zijn. In het overleg op 5 juni 2023 van de werkgroep Inclusief van de Adviesraad Wmo en Jeugd is besloten een hernieuwd advies te formuleren aan het college.

Op 15 augustus 2023 is op initiatief van Rick Langerak en Martine Breedveld gesproken over de Startnotitie Inclusieve Stad. Bij dit gesprek waren vanuit de Adviesraad WMO & Jeugd aanwezig Bert van de Burgt (voorzitter), Lisette van Genderen (voorzitter werkgroep Inclusief) en Jeanet Moerings (ondersteuner). In dat gesprek is aangegeven dat wij opnieuw een advies uitbrengen. Hierbij treft u de door ons gesignaleerde knelpunten met daarbij onze adviezen.

### **1) Begaanbaarheid trottoirs**

De adviesraad heeft eerder geadviseerd om bij de (her)inrichting van straten rekening te houden met de mindervalide en de anderszins beperkte weggebruikers. Tot onze verbazing wordt hier nog onvoldoende rekening mee gehouden: Op- en afritten sluiten niet aan, trottoirs zijn te smal of ontbreken, straten zijn verzakt en er staan vaste obstakels zoals lantaarnpalen en borden.

Er zijn obstakels op ooghoogte voor blinden en slechtzienden, zoals uitstekende borden. Dit geldt ook tijdens wegwerkzaamheden. Er wordt op de stoep geparkeerd door auto's, scooters, fietsen en vuilniscontainers. Ook zijn op- en afritten vaak geblokkeerd. Soms staan er paaltjes op stoepen die niet goed zichtbaar zijn en/of de doorgang belemmeren. Regelmatig ontbreken er looplijnen (ribbelregels) en oversteekwaarschuwingen (noppentegels) op voor invaliden belangrijke routes. Er zijn onvoldoende plekken waar je veilig kunt wachten of op- en af kunt rollen.

Goede verlichting op moeilijk toegankelijke punten is van cruciaal belang voor veel mensen. Volgens onze informatie is hier wetgeving over en zijn er ook richtlijnen voor.

*Aanbeveling 1: Wij adviseren de gemeente om bij de (her-)inrichting van straten de uitvoerende diensten te verplichten deze wetgeving en richtlijnen mee te nemen en toe te passen, en gedurende het hele (inrichting) proces een ervaringsdeskundige te betrekken.*

Verder willen we graag aandacht vragen voor opengebroken straten waarbij onvoldoende wordt voorzien in goede alternatieve routes voor voetgangers, scootmobielen en slechtzienden. Ook hier zijn goede op- en afritten van cruciaal belang.

*Aanbeveling 2: Draag zorg voor goede alternatieve routes, bewegwijzering en goede op- en afritten bij (her-)inrichting van straten.*

## **2) Bushaltes en invalidenparkeerplaatsen**

Een andere ergernis die veel ongemak veroorzaakt bij rolstoelgebruikers, maar ook moeders met kinderwagens en mensen die minder goed ter been zijn, is dat de straathoogte niet aansluit op de instaphoogte van de bus.

*Aanbeveling 3: Maak bushaltes op een dusdanige hoogte zodat alle openbaar vervoer gebruikers gemakkelijk kunnen in- en uitstappen.*

Wij constateren dat er invalidenparkeerplaatsen pal aan de weg gemaakt worden waardoor uitstappen een probleem is maar ook het uitladen van de rolstoel veel ongemak geeft en voor onnodig gevaarlijke situaties zorgt.

*Aanbeveling 4: Zorg dat rondom invalidenparkeerplaatsen voldoende ruimte is om een rolstoel in en uit te laden.*

## **3) Festiviteiten**

De werkgroep Inclusief wordt door de festiviteitencommissie op diverse manieren betrokken bij de voorbereiding en organisatie van festivals. Het streven om de festiviteiten voor rolstoelgebruikers en mensen die moeilijk ter been zijn toegankelijker te maken, ondersteunen wij van harte.

Echter voor de toegankelijkheid van de festiviteiten voor rolstoelgebruikers, mensen die moeilijk ter been zijn en mensen met een kinderwagen, is het belangrijk dat er standaard wordt gewerkt met rolstoelvriendelijke kabelgoten (breder model en lagere hellingsgraad) en er een in- en uitgang wordt gecreëerd met een lage hellingsgraad.

*Aanbeveling 5: Neem in het beleid op dat er met rolstoelvriendelijke kabelgoten wordt gewerkt. En let ook op zaken als een te smalle ingang of geen helling bij ingang of uitgang.*

## **4) Nieuwbouwplannen en renovaties openbare gebouwen**

Wij zijn als werkgroep bij diverse nieuwbouwplannen betrokken (zoals appartementencomplex op de Patersweg, nieuwbouw Trivire in Nieuw-Krispijn).

Met name als het om openbare voorzieningen gaat zoals bijvoorbeeld het Dordthuis, verzoeken wij om eerder in het proces betrokken te worden en een terugkoppeling te krijgen wat er met onze adviezen wel of niet gedaan wordt. Zo hebben wij bijvoorbeeld een advies gegeven om een losse ingang te maken naast de draaideur (zoals bij het ASZ) en deze bleek later om financiële redenen geschrapt te zijn, terwijl onze argumenten absoluut de toegankelijkheid voor ouderen en mindervalide bevorderen en toekomstige problemen en kosten voorkomen. De toegankelijkheid en bereikbaarheid van openbare gebouwen, maar ook publieke voorzieningen zoals bibliotheken, apotheken, medische centra enzovoort is nog voor verbetering vatbaar.

*Aanbeveling 6: Betrek bij ver- en nieuwbouwprojecten (openbare gebouwen en publieke voorzieningen) in een vroeg stadium zowel de werkgroep Inclusief van de Adviesraad WMO & Jeugd als ervaringsdeskundigen gedurende het hele traject.*

#### **5) Herstelbudget reserveren**

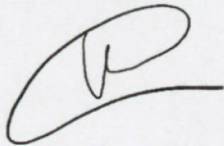
Tot slot realiseren wij ons dat werken aan een toegankelijke stad niet altijd foutloos verloopt. Maar we gaan er wel van uit dat er de bereidheid is om op basis van ervaringen door te ontwikkelen en te leren.

Dit betekent dat er ingecalculeerd moet worden dat er regelmatig aanpassingen dan wel herstelwerkzaamheden moeten plaatsvinden. En dat deze herstelwerkzaamheden die essentieel zijn voor alle inwoners van Dordrecht nimmer afhankelijk mogen zijn van een budget.

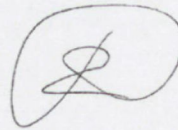
*Aanbeveling 7: Reserveer bij elk project of in zijn algemeenheid een budget om missers te herstellen. Zie bijlage: concrete voorbeelden verbeterplekken.*

Graag werken wij met de gemeente samen verder aan een toegankelijke en inclusieve stad.

Met vriendelijke groet, namens de werkgroep Inclusief en de Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht



Lisette van Genderen- van Bennekom  
Voorzitter Werkgroep Inclusief



Bert van de Burgt  
Voorzitter Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht

### Bijlage: Concrete voorbeelden van belangrijke verbeterplekken:

- Maak een looproute van bushalte stadskantoor naar ingang stadskantoor als overbrugging naar de definitieve inrichting van de Spuiboulevard (foto 1)
- Onder andere bij bushalte Elzenlaan, kruispunt Gravensingel plek aanwijzen waar leenscooters of elektrische fietsen mogen staan (foto 2)
- Borden hoger hangen zoals bijvoorbeeld op de Wijnstraat.
- Maak twee invalideninritjes bij de bushaltes op de provinciale weg (ter hoogte Hastingsweg, kant Dubbeldam) en Overkampweg bij het Daltoncollege
- Check bepaalde routes in de Binnenstad vaker op glas met name tussen Café Scheffers en Coffeelicious, maar ook van de Voorstraat richting nummer 50. Hier ligt (te) vaak glas.
- Maak een oplossing voor de bushalte centrum waar een te smal perron is, waardoor rolstoelgebruikers (en de looplijn voor slechtzienden) over de voeten van wachtende passagiers gaan.
- Wijs een plek aan voor fietsers bij de Korte Kolfstraat (ingang naar de markt), zodat rolstoelgebruikers, ouden van dagen en slechtzienden, vrije doorgang hebben. Plaats eventueel een looplijn (of bord) waardoor fietsers erop attent gemaakt worden dat ze (onbedoeld) de doorgang belemmeren.
- Op de Maasstraat staan metalen hekken, zodat fietsers er niet op rijden, doch een rolstoel of kinderwagen moeten een paar keer steken om erlangs te kunnen, daarbij komen ze op de weg en dat leidt tot gevaarlijke situaties.
- Bij het standbeeld van de gebroeders de Witt staat het regelmatig vol met fietsers en scooters. Ook hier zou een looplijn voor rolstoelgebruikers, slechtzienden en mensen die slecht ter been zijn zeker uitkomst kunnen brengen.
- Kruising Vest en Johan de Witstraat. Er liggen wel noppentegels dat je hier kunt oversteken als slechtziende, doch er is géén zebrapad (wel belijning om een drempel aan te geven voor automobilisten)! Leg hier gewoon echt een zichtbaar zebrapad aan, waarmee de situatie voor álle weggebruikers duidelijk is (zie foto 3).

Foto 1:

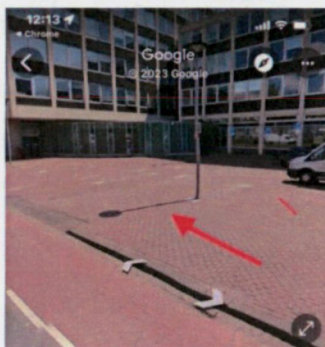


Foto 2:



Foto 3:



## **Bijlage 1:**

### **Top 5 adviezen VN-verdrag Handicap van 24 maart 2020 met reflectie van 20 september 2023**

#### **1. Toegankelijkheid winkels/horeca binnenstad**

*Advies:* Organiseer een bijeenkomst met winkeliers- en horecavereniging(en) binnenstad over wat ingezet kan worden om winkels/horeca toegankelijk te maken voor rolstoelers, rollators, schootmobiele. De ervaringsdeskundigen van het GIPS-team willen hier graag aan meewerken. Ook de ervaringen van de studenten kunnen hierbij betrokken worden.

N.B. Uit een krantenartikel blijkt dat drie partners in de binnenstad, de gemeente, Platform Ondernemers Binnenstad Dordrecht (POBD) en Dordrecht Marketing, voor effectieve samenwerking gaan. Benut deze partners.

*Voor zover wij kunnen zien is er op dit punt door de gemeente geen initiatief genomen. Wel hebben wij in 2022 een Schouw georganiseerd bij de winkels en drie pluimen uitgedeeld.*

#### **2. Stoep op- en afgang gebied Grote Kerkbuurt – Groenmarkt-Wijnstraat**

We adviseren Gemeentewerken te vragen de scherpe op-/afgangen van de stoepen in dit gebied aan te passen. De ervaringsdeskundigen van het GIPS-team willen hierbij adviseren.

*Van dit aanbod is door de gemeente geen gebruik gemaakt. In 2021 hebben we een Schouw georganiseerd middels twee routes naar het centrum waaraan verschillende raadsleden hebben meegedaan. Op dit punt komen we in voorafgaand advies nader terug.*

#### **3. Bewustwording en beeldvorming**

De bewustwording en beeldvorming over mensen met een handicap laat te wensen over. We stellen voor te beginnen met voorlichting/bewustwording binnen de gemeente zelf. De leden van het GIPS-team willen deze voorlichting geven (zie bijgaande flyer).

*Van dit aanbod is tot op heden geen gebruik gemaakt. Dit advies blijft onverkort gehandhaafd.*

#### **4. Openbaar vervoer Dordrecht**

Het verlenen van assistentie bij het in- en uitstappen bij de Qbuzz is weliswaar goed geregeld, maar het hangt af van de welwillendheid van de chauffeur of je wel geholpen wordt. Dat is onze eigen ervaring en ook de ervaring van de studenten<sup>1</sup>. Zo kunnen inwoners in een rolstoel niet zelfstandig reizen, je weet immers niet van tevoren of de chauffeur bereid is je te helpen. We adviseren in een overleg met Qbuzz onze ervaringen te bespreken en hen te wijzen op hun verplichting.

Daarnaast adviseren we de in-/uitstapdeur zichtbaar te maken met een vignet.

*Dit probleem is er nog op alle fronten. Hier gaan we in voorafgaand advies nader in.*

#### **5. Toegankelijkheid nieuw Stads kantoor (Huis van de Stad en Regio)**

*Advies:* Test met belangengroepen de toegankelijkheid van dit nieuw te bouwen Stads kantoor

*In 2022 en 2023 hebben wij twee keer input mogen geven en in één overleg zijn we bijgepraat. Ook op dit punt gaan we nader in voorafgaand advies*